

## GÜRCİSTAN SAĞLIK TURİZMİ KÖPRÜSÜ GEZİSİ RAPORU

(26--28 HAZİRAN 2014-TİFLİS)

### A ) ÖNEMLİ SAĞLIK TURİZMİ PAZARIMIZ; GÜRCİSTAN

#### Genel Bilgi:

Gürcistan; Karadeniz sahilinde bulunan, Artvin'den sarp sınır kapısından karayolu, Batum Havaalanından, Ankara ve İstanbul'dan Türk Hava Yolları uçuşlarıyla ulaşımı çok kolay olan ve sadece kimlikle giriş yapılabilen bir komşumuzdur. Gürcistan'ın Başkenti Tiflis'tir.



Nüfusu 2011 yılı Ocak ayı itibariyle yaklaşık 4,7 milyon kişi olup, nüfusunun %83,9'unu Ortodoks-Hıristiyanlar, % 9,9 'unu Müslümanlar oluşturmaktadır. Halkın yaklaşık % 20'si 60 yaş üzerindedir. Ortalama yaşam süresi son yıllarda artmış ve bu oran 2012 yılında 77'ye çıkmıştır. Kişi başı GSMH ise son yıllarda istikrarlı bir artış göstererek, 3.097 Amerikan dolarına ulaşmış olup, önümüzdeki yıllarda da hızla artacağı uzmanlarca



öngörülmektedir. Ayrıca son yıllarda dünya ekonomisindeki daralmaya rağmen 2011 yılı itibariyle % 6,7'lik büyüme göstermesi de Gürcistan'ın gelecekteki potansiyeli hakkında bize ışık tutmaktadır.

Ülke genel olarak tarım ürünleri üretmekle birlikte ülkede küçük çapta sanayi üretimi, içecek ürünleri ön plandadır. Nüfusun yaklaşık %40'ı tarım sektöründe istihdam edilmektedir. Tarım ve hayvancılık, %20,3 ile GSYİH içindeki en önemli kalemdir (üzüm, çay, narenciye, fındık, sebze, patates ve çiftlik hayvanları).

Ülke enerji ihtiyacının önemli bir bölümü petrol ve doğalgaz da dahil olmak üzere, ithal edilmektedir. Şunu da belirtmek gerekir ki; Gürcistan'ın dış ticaret hacminin en büyük payı olan yaklaşık yüzde yirmilik kısmını Türkiye oluşturmaktadır.



En önemli bir diğer konu da Gürcistan'ın Avrupa Birliği ilişkileridir. Programımızın olduğu süreçte; 27 Haziran 2014 tarihinde Gürcistan, Avrupa Birliği'ne giriş için başvuruda bulundu ve ilk imzalar atıldı. Ülke genelinde coşkulu etkinlikler yapıldı. Kısa sürede Avrupa Birliği'ne gireceklerine kesin gözüyle bakılıyor. Avrupa Birliği'ne katılım sürecinde sağlık sisteminde ve sosyo-ekonomik alanda önemli gelişmeler olacağına kesin gözüyle bakılıyor. Bu gelişmelerin sağlık turizmine de olumlu olarak yansması bekleniyor.

### **Sağlık Sistemleri:**

Gürcistan Sağlık Bakanlığı verilerine göre 2005 yılından itibaren toplam sağlık harcamaları 4 kat artmış ve oransal olarak kamunun harcama payı da artmış bulunmaktadır.

Kamu Hastanesi veya Sağlık kuruluğu yoktur, hepsi özel sektör tarafından işletilmektedir. Halkın yaklaşık % 50'nin farklı kapsamlar içeren özel sağlık sigortası olmakla beraber yeni projeler çerçevesinde bu oranın %60 ve üzeri oranlara kısa zamanda çekilmesi planlanmaktadır. Bununla beraber bu sigortalıların çoğu katkı payı veya ilave para öder. Bir yıl önce yapılan yasal düzenleme ile genel sağlık sigortası uygulanmaktadır. Herkes sigortalıdır, ancak sağlık kuruluşlarında %10 ile 50 arasında değişen oranlarda katkı payı ödenmektedir. Sigortanın kapsamı dardır.

Devlet, özellikle koruyucu hekimlik ve ana çocuk sağlığına önem vermektedir. Çok yoksul olan kesimin primini ise devlet ödeyerek sigortalamaktadır. Yurtdışı tedavi hizmetleri için hükümet; yaklaşık olarak yılda 200 milyon USD ödemektedir. Sigortalar, yurtdışı tedavi masraflarının sınırlı bir kısmını karşılamaktadır. Yurtdışına tedaviye gönderilecek hastalara Sağlık Bakanlığı'nda bulunan bir komisyon karar vermektedir. Yurt dışında limiti aşan tedavi bedelini, vatandaşın kendisi ödemektedir.



### **Sağlık Turizmi Potansiyeli:**

Ülkede 1. ve 2. basamak sağlık hizmeti veren 100 ve üzeri yatak kapasitesine sahip özel hastaneler mevcudu Batum, Tiflis vb. büyük şehirlerle birlikte yaklaşık 85 civarındadır. Ülkede 4 adet tıp fakültesi mevcuttur. Son 5 yılda çok sayıda küçük ve büyük çaplı hastaneler inşa edilmiştir. Başta Tiflis'te olmak üzere ülke genelinde 3-4 adet çok ileri teknolojilerin de kullanıldığı ortalama 200 yataklı büyük özel hastaneler, son 3 yılda faaliyete başlamıştır. Örneğin Tiflis'te gezdiğimiz New Hospital, 13.000 m2 üzerine, 150 yataklı, 32 milyon Euro'ya 2 yıl önce kurulmuş bir özel hastanedir.

Çevre ülkelerden özellikle göz tedavileri alanında sağlık turisti çekmektedir. Ancak bu hastanede bile organ nakli, kemik iliği, radyoterapi yapılamamaktadır. Yani Gürcistan'dan Türkiye'ye ileri tedaviler için hastalar, uzun bir süre gelecektir.

Ülkede Transplantasyon, Robotik Cerrahi, Kardiyovasküler Cerrahi, Onkolojik Tedavi, Tıbbi Genetik Laboratuvarı vb. ileri teknoloji sağlık hizmetleri verilememektedir. Ancak büyük ameliyatlar, birçok hastanede yapılmaktadır. Sağlık sistemi olarak araştırmalarda yardımcı sağlık personeli kısıtlı olmakla beraber doktor sayısı fazladır. Her yıl Avrupa'nın ihtiyaç-istihdam bazında 3 katı kadar doktor mezun etmektedir. Doktorların eğitim ve beceri seviyeleri batıya göre düşüktür. Tıp fakültesinden mezun olanlar ülkede hekimlik yapamamaktadırlar. Hekimlik için mutlaka uzmanlık yapılması gerekmektedir. Tıp fakültesinden mezun olanların ancak yarısı uzmanlığı kazanıp hekimlik yapabilmektedir. Son yıllarda yapılan özel hastaneler, teknik olarak iyi seviyededir ama hizmet standartları açısından yeterli değildir. Doktor sayısı 20.000'in üzerinde olmakla birlikte batıda eğitim almış doktor pek yoktur. Yurt dışında eğitim alan doktorların çoğu ise Moskova'da eğitim almıştır.

Orta gelirli hastalar, tedavi için Türkiye, Rusya, Ukrayna ve İran'a gitmektedir. Zengin hastalar ise Almanya, İsrail ve ABD'ye tedaviye gitmektedirler.

Özellikle; Acara Özerk Cumhuriyeti'nin Türkiye ile diyalogları çok güçlü olmakla birlikte halkın, Türk halkını sevmesi ve Türk halkına güvenmesi bizler için bir avantaj olarak değerlendirilebilir. Türkiye ile ticari bağlarının güçlü olmasının da etkisiyle, tedavi için Ankara, İstanbul, İzmir ve Rize illerini tercih ediyorlar. Türkiye'den bazı özel hastaneler bölgeden çok sayıda sağlık turisti çekiyor. Bazı doktorlarımız belirli aralıklarla Gürcistan'a gidip ameliyat ve benzeri hizmetler veriyorlar. Türk hekimlerinin diplomalarının kabul ediliyor olması ve kısa bir prosedürle doktorlarımıza çalışma izni veriyor olmaları da, avantaj olarak ele alınabilir.



## NİÇİN GÜRCİSTAN?

Gürcistan, Türkiye'nin ticari ilişkilerinin en iyi olduğu ülkelerden birisi olup, Türk vatandaşlarına vize uygulanmamaktadır. Ülkeye ulaşım çok kolaydır. 2012 yılında Türkiye'de tedavi gören Gürcistanlı sayısı 3703 olup, 2013 yılında ise Türkiye'de tedavi gören Gürcü vatandaş sayısı 6167 yükselmiştir. 2014 yılı Ocak-Nisan döneminde en çok ziyaretçi gönderen ülkeler sıralamasında Almanya %12,67 (887 bin 632) ile birinci, İran %7,18 (502 bin 776) ile ikinci, Gürcistan %6,60 (462 bin 007) ile üçüncü sırada yer almıştır.

2014 yılı Ocak-Nisan döneminde en çok ziyaretçi gönderen ülkeler sıralamasında Almanya %12,67 (887 bin 632) ile birinci, İran %7,18 (502 bin 776) ile ikinci, Gürcistan %6,60 (462 bin 007) ile üçüncü sırada yer almıştır.

## B) GÜRCİSTAN SAĞLIK TURİZMİ GEZİSİ VE SEMİNERİ ÖN ÇALIŞMASI YAPILDI

Söz konusu düzenlenecek seminer ve gezi için, Platformumuzdan bir heyet ön hazırlık çalışması için 15-18 Haziran arasında Tiflis'e gittiler.

Heyet Gürcistan Sağlık Bakanı, Dışişleri Bakanı, Sağlık Bakan Yardımcısı ve Türkiye Büyükelçisi başta olmak üzere birçok kişi ve kurumla görüştü.

Söz konusu seminer ve gezi için 15-18 Haziran arasında Platformumuzdan bir heyet, ön hazırlık çalışması için Tiflis'e gittiler. Bu çalışmada başta Gürcistan Sağlık Bakanlığı olmak üzere bir dizi görüşmeler yapıldı ve heyet son olarak Gürcistan sağlık fuarına katılıp, düzenlenecek olan Gürcistan sağlık turizmi semineri hakkında bilgi verdi.

Gürcistan'da tedavi edilemeyen hastaların Türkiye'de tedavi edilebilmesi, Türkiye'deki sağlık kuruluşlarının imkânlarının tanıtılması ve Türkiye –Gürcistan arasında sağlık alanında işbirliğinin güçlendirilmesi için “Visitturkeyforhealthcare Platformu” olarak Tiflis'te 26-27 Haziran 2014 tarihleri arasında seminer ve tanıtım etkinliği planladığımızı anlattık. Bu programda; her iki ülke arasında sağlık alanında işbirliği yapmak, sağlık camiası ile tanışmak, köprüler kurmayı amaçladık. Ayrıca Gürcistan sağlık sistemini ve hastanelerini daha yakından inceleyip yerinde görmeyi planladık.



Holiday Inn otelde 26 Haziran 2014 tarihinde Saat 09.00-14.00 arasında bir seminer yapacağımızı, bu seminerde her iki ülkenin sağlık sistemi, altyapısı ve hastaneleri anlatılacağını belirttik. Ayrıca Türkiye'den gelen katılımcılar kendi sağlık kuruluşlarını anlatacaklardır. Seminere Türkiye'den, özel hastane, Sağlık Bakanlığı hastaneleri, özellikle Karadeniz illerinin Sağlık müdürlükleri ve üniversite hastanelerinin katılacağını belirttik. Gürcistan tarafında ise seminere Sağlık Bakanlığı yetkilileri, özel hastane yöneticileri ve hekimler katılım sağlayacaktır. Toplantının açılışına Gürcistan Sağlık Bakanlığının ve birçok Gürcistan sağlık kuruluşunun katılımı olacağını belirttik.

Platform başkanı Dr. Dursun Aydın ve Platformun Gürcistan Temsilcisi Dr. Ali Yılmaz, 26 Haziran'da düzenlenecek Sağlık Turizmi seminerinin ön çalışması için Tiflis'e geldiler ve sağlık kuruluşları ve bakanlıklar ile bir dizi görüşme yaptılar.

Konu ile ilgili olarak Gürcistan Sağlık Bakanı DAVİT SERGEENKO, Sağlık Bakan Yardımcısı MARIAM JASHİ, Dışişleri Bakanı Bayan MAİA PANJİKİDZE ile görüştüler.



Ayrıca Türkiye Büyükelçisi Sayın ZEKİ LEVENT GÜMRÜKÇÜ ve birçok hastane yönetici ile görüşmeler yaptılar ve seminere davet ettiler.

Tiflis'te faaliyette bulunan Yunus Emre Enstitüsü'nü ziyaret ettiler. Ayrıca Platform olarak Yunus Emre Vakfı ile sağlık turizminde özellikle Gürcistanlı hekimlerin Türkçe öğrenmeleri hususunda işbirliği yapmayı planladılar.





## **PLATFORMUMUZ GÜRCİSTAN SAĞLIK FUARI'NA KATILDI.**

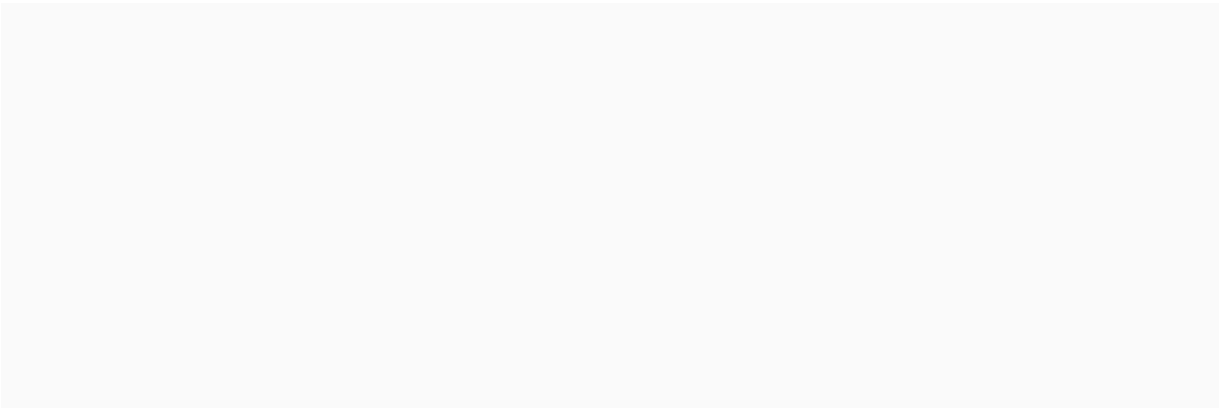
Çalışmaları, 18- 21 Haziran'da Expo Georgia Fuar alanında düzenlenen sağlık fuarına katılım sağlandı



Fuarda, Platform standına ilgi büyüktü. Birçok kişi standı ziyaret ederek, Türkiye sağlık sistemi ve hastaneler hakkında bilgi aldı.



Standımızı ilk gün Gürcistan Sağlık Bakan Yardımcısı Sayın DİMİTRİ MAKHATADZE ziyaret etti, çalışmalarımız hakkında bilgi aldı. 26-27 Haziran'da Gürcistan'da planladığımız seminerden haberdar olduğunu, programı çok beğendiğini ve seminere katılım sağlayacaklarını söyledi. Özellikle Türkiye'de, sağlıkta son 10 yılda yakalanan büyük başarıyı takdirle izlediklerini, Gürcistan'dan tedavi için, başta İstanbul'daki özel hastaneler olmak üzere, birçok hastanın gidip tedavi olduklarını söyledi.





## C)GÜRCİSTAN SAĞLIK TURİZMİ GEZİSİ PROGRAMI GERÇEKLEŞTİRİLDİ

(26--28 HAZİRAN 2014-TİFLİS)

Program 25-28 Haziran tarihleri arasında başarı ile tamamlandı. Programa çok sayıda katılım oldu. Seminere 50 aşkın Gürcistanlı sağlık yöneticisi, hekim ve bakanlık yetkilisi katıldı. Gürcistan sağlık bakanlığı yetkilileri sağlık çalışmalarından projelerinden ve mevcut sağlık sistemlerinden geniş bir şekilde bahsettiler. Gürcistan Sağlık Bakanlığı adına; Sosyal Güvenlik Müdürü Bayan Marine Darahvelidze, açılış konuşmasını yaptı. Gürcistan Sosyal güvenlik uzmanı Bayan Natia Noğaideli ise; son 10 yılda Gürcistan'da sağlık sistemleri hakkında genel sunum yaptı. Sosyal güvenlik çalışanı Bayan Ketevan Goginaşvili de Gürcistan'da son 10 yılda yaşanan Gürcistan sağlık sistemleri yenilikleri ve gelişmeler konusunda bilgi verdi.

Türk tarafı ise ülkemizdeki son 10 yılda sağlıkta gelinen durumu geniş olarak anlattı.



Ayrıca Türkiye'den katılım sağlayan kuruluşlar kendi kurumlarını anlattılar. Dernek bugüne kadar yaptıkları faaliyetleri ve bundan sonra yapacaklarını anlattı. Gürcistan'da önümüzdeki günlerde çok kapsamlı çalışmalar yapılacağı belirtildi. Bunlar; kanser konusunda sağlık taraması, Gürcü hekimlere Türkçe eğitimi, bazı hastaların ortak değerlendirmesi vb. birçok konuda çalışmalar yürütüleceği belirtildi. Aynı zamanda Platform 2015 yılında Gürcistan'da bir temsilcilik açacağını da belirtti.



## **TÜRKİYE-GÜRCİSTAN SAĞLIK TURİZMİ KÖPRÜSÜNÜN TEMELİ ATILDI.**

Visitturkeyforhealthcare Platformu tarafından HolidayInn Hotel’de 26 Haziran’da Türkiye –Gürcistan sağlık alanında işbirliğini güçlendirmek için düzenlenen seminere, katılım ve ilgi büyüktü.



Seminere Gürcistan Sağlık Bakanlığında temsilciler, Acara özerk bölgesinin Sağlık Bakanlığı temsilcileri, Tiflis Üniversitesi Rektör yardımcısı, Türkiye büyükelçiliği temsilcileri, Gürcistan’ın çeşitli bölgelerinden gelen hastane yetkilileri ve çok sayıda doktor katıldı. Gürcistan Sağlık Bakanlığı adına; Sosyal Güvenlik Müdürü Bayan Marine Darahvelidze, Sosyal güvenlik uzmanı Bayan Natia Noğaideli, Sosyal güvenlik çalışanı Bayan Ketevan Goginaşvili katıldı.

Seminere Türkiye'nin önde gelen hastanelerinden Medikal Park, Medicana, Emseyhospital, Güven Hastanesi, İmperial Hastanesi, Antalya Sağlık Müdürlüğü, Rize Kamu Hastaneleri Birliği, Türkiye Sağlık Turizmi Derneği ve Redstar hava ambulans şirketi katılım sağlayıp, kuruluşları hakkında bilgiler içeren sunumlar yaptılar.



Sağlık bakanlığı temsilcileri, Gürcistan sağlık sistemi ve projelerinden bahsettiler. Türkiye'den gelen heyet Türkiye sağlık sistemini ve son on yılda yapılan sağlık reformlarını anlattı. Seminere 50'yi aşkın katılımcı katıldı. Her iki ülke arasında sağlık alanında yapılabilecek işbirlikleri konuşulup tartışıldı. Platform başkanı Dr. Dursun Aydın önümüzdeki aylarda proje kapsamında Türkiye'den gelecek olan bir grup doktorlardan oluşan bir ekiple Türkiye Büyükelçiliği ile işbirliği içinde, Kanser taraması yapacaklarını söyledi. Ayrıca 2015 yılı içinde Tiflis'te Bulunan Yunus Emre Enstitüsü ile işbirliği içinde Gürcistan'da Tıp Fakültesinden mezun olmuş ancak ülkede hekimlik yapamayan doktorlara Türkçe öğreteceklerini, sonra da Türkiye'de denklik sınavını geçene doktorluk yaptıracaklarını ve özel hastanelerde iş bulacaklarının müjdesini verdi. Bu proje ile Gürcistan'da binlerce işsiz doktora, Türkiye'de doktorluk yapmalarının önü açılmış olacak.





Platform başkanı Aydın; ayrıca Gürcistan'da tedavisi yapılamayan birçok hastalık için Türkiye'deki özel, kamu ve üniversite hastanelerinin tüm Gürcü halkın hizmetinde olduklarını, 2013 yılında Türkiye genelindeki hastanelerde 6167 Gürcü hastanın tedavi gördüğünü söyledi. Türkiye'de 45 JCI ile akredite olduğunu, ülkede Avrupa ve Amerika'da yapılan tüm sağlık hizmetlerinin yapılabildiğini, Kamu hastanelerinde fiyatların yasal düzenleme ile belirlendiğini, Gürcü vatandaşlara kamu hastanelerinde % 20 indirim uygulandığını, ayrıca 2014 yılında ücretlerde indirimde gidildiğini, ancak özel hastanelerin serbest olarak fiyat belirlendiği için fiyatlarının farklılık arz ettiğini belirtti. Türkiye'de Trafik kazalarından dolayı sunulan tedavinin kendi vatandaşlarımıza ve tüm yabancı vatandaşlara ücretsiz sunulduğunu da belirtti. Dr. Aydın; Platforma ait 00 90 444 5986 numaralı çağrı merkezinden ve [www.ipsa.org.tr](http://www.ipsa.org.tr) adresinden Türkiye'de tedavi hakkında geniş bilginin ücretsiz olarak alınabileceğini söyledi.





Seminerden sonra Büyükelçiliğe gidilerek, ticari müşavirimiz ve elçilik temsilcileri ile görüşmeler yapıldı, Gürcistan ile ilişkilerimiz hakkında bilgiler alındı. Sağlık turizmi konusunda gelecekte yapılabilecekler konuşuldu.

### **SAĞLIK KURULUŞLARI GEZİLDİ**

Çalışmamızın 27 Haziran Cuma günü olan programında, Tiflis'te sağlık bakanlığının planladığı dört ayrı sağlık kuruluşu, bakanlık yetkilileri ile birlikte gezildi ve yerinde incelemelerde bulunuldu.

Ziyaret edilen hastaneler arasında; 20 yıllık ambulans hizmetleri sunan Cardio Express, 4 yıldır hizmet sunan Mardeişvili Kliniği Onkoloji hastanesi, 50 yıl önce kurulan ve Gürcistan'ın en köklü hastanelerinden olan İaşhvili Çocuk Hastanesi ve kuruluşu en eski göz hastanesinden satın alınıp özelleştirilen New Hospital Hastanesi bulunmaktadır. Ziyaretlerimiz esnasında yanımızda Sağlık Bakanlığı temsilcisi olarak Bayan Maia Nikoleşhvili bulunmuştur.



İlk önce kardiyoloji üzerine 20 yıldan beri çalışan ve ambulans hizmetleri ile acil hizmet sunan Cardio Express tıp merkezini gezdik. Tıp merkezi, buraya başvuran veya acil ambulans hizmeti ile hastanın evine gidilerek ilk müdahale yapılan kalp hastalarının ileri tedavi için Gürcistan'daki büyük hastanelere hatta gerekirse yurt dışına tedaviye gönderiyor.





İkinci olarak daha önce ülkenin devlete ait en önemli onkoloji merkezlerinden olan ve birkaç yıl önce ise özel sektöre devredilen ve modernize edilen Mardeışvili Kliniği Onkoloji Hastanesi'ni ziyaret ettik. Bu hastane de % 100 dolulukta çalışıyor. Cerrahi onkoloji, kemoterapi hizmeti veriyor ve pek yakında radyoterapisinin de başlayacağı söylendi. Modern



görünümlü hastane, sadece onkoloji üzerine hizmet vermektedir.



Üçüncü olarak; daha önce devlete bağlı, 1967 yılında kurulmuş bir üniversite çocuk hastanesi olan ve 50 yıllık geçmişe sahip İaşhvili Çocuk Hastanesi'ne gittik. Söz konusu hastanede sadece çocuk hastalar kabul ediliyor. Pediatri ile ilgili tüm alt branşlar ve kardiyovasküler cerrahi hariç tüm cerrahi birimler söz konusu idi. 1000 civarında çalışanı var. 400 yataklı ve odalar, genelde 2 ve 4 kişilik. Genel görünüm hastanenin çok kalabalık ve yatakların dolu

olması idi.



Son olarak ülkenin en yeni ve büyük hastanelerinden birisi olan New Hospital hastanesini ziyaret ettik. Hastane 13 bin m2 alana kurulmuş, modern cihazlar ile donatılmıştı. Tıbbi cihazlar, Alman ve Japon malı idi. 2 adet Türk malı malzeme vardı. Her alanda hizmet vermekle birlikte; göz alanında iddialıydılar. Çevreden sağlık turizmi kapsamında hasta çekiyorlardı, 32 milyon Euro bedelinde bir yatırım yapılmıştı.



Radyoterapi ve organ nakli gibi ileri tedavi haricinde her türlü sağlık hizmeti modern olarak sunuluyordu.



Günün son ziyaretini Yunus Emre Kùltür Merkezi'ne yaptık. Kùltür merkezinden Gürcistan hakkında ve çalışmaları hakkında bilgi edinildi.



### **Sonuç olarak:**

Her iki ülkenin katılımcıları, karşılıklı görüşmeler yaptı ve önemli işbirliklerinin zemini hazırlandı. Türkiye'den katılan sağlık kuruluşları önemli iş bağlantıları kurudular. Platform olarak ileriye dönük önemli işbirliği protokolleri yapıldı.



Hatta ilk hastalar gelmeye bile başladı. En önemlisi ülkenin sağlık sistemini birinci ağızdan öğrendik ve yerinde gördük. Sağlık turizmi açısından ileri tedaviyi gerektiren bölümlerde, çok potansiyel bir pazar olduğu tespit edildi.

Uluslararası Hasta Hizmetleri Derneği Ve  
Visitturkeyforhealthcare Platformu Başkanı

**DR. DURSUN AYDIN**